

Udaltop IV. topaketak

Borroka feministaren ikasgaiak

Udaletako euskara zerbitzuen topaketek ondoko izenburua izan dute: *Nolako da gure (udalaren) hizkuntza-politika? Begiratu, mesedez, euskara sailetik kanpo. Euskara alorretik urrutiratzen hasi eta feminismora egin zuten jautzia, mugimendu horren ekarpenek euskalgintzari balio diezaioketelakoan.*

ONINTZA IRURETA AZKUNE

Argazkiak: Axier Lopez

MARI LUZ ESTEBAN basauriarra medikua eta antropologoa da; feminista ere bada eta mugimendu horretan daukan esperientziagatik gonbidatu zuten Udaltopera. Bitxia da, zeren Estebanek esan zuenez –eta kafe orduan bildutako batzuek ere bai– nekez begiratzeko dio herri mugimendu batek aldamenekoari, lanean nola ari den ikusteko.

Aurten Udaltopek euskara udaleko (edo bestelako erakundeetako) Euskara Sailetik ateratzeko ariketa egin nahi izan du. Hala, Luis Intxauspe Hernaniko alkateak udal osoan nolako hizkuntza politika erabiltzen ari diren azaldu zuen (ARGIA erreportajea egin genuen: 2295. zenbakia, 2011-10-23). Maite Alvarez Bermeoko Udaleko Euskara Zerbitzuko arduradunak olagarroaren tentakuluak udaleko beste txokoetara nola iritsi diren kontatu zuen. Entzutekoa izan zen kontu hartzailearen bideo zatia, nola deitzen zien euskara teknikariei “pelma” eta “taliban”. Prozesuak aurrera egin ahala ikuspegia zeharo aldatu zuen udaleko langileak, bigarren bideoan ikusi genuenez. Besteak beste, kontu hartzailea kezkatuta ageri da erabileraren formalean euskarak aurrera egin badu ere langileen artean gaztelania entzuten delako. Aldaketa itzela langilearena.

Mari Luz Esteban antropologoa borroka feministaren hainbat ezaugarri azaldu zituen, euskalgintzarako baliagarri izan daitezkeelakoan.

Udaltop, Udaletako euskara zerbitzuen IV. topaketak Lasarte-Orian egin ziren martxoaren 22an eta 23an.

Zer ikas dezakegu feminismitik?

Itzul gaitezen ordea Mari Luz Estebanen hitzaldira. Zubi lana egin zuen berak, mugimendu feministaren hainbat zertzelada eman zituen, euskalgintzarako baliagarri izan daitezkeen etengabe galdetuz. Ondoko elementuekin ariketa egin dezakegu:

– Emakumeak gizonarekiko lege berdintasuna lortu du; hala ere, legeak mugak ditu, erreparatu bestela Irun eta Hondarribiko alardeetan gertatutakoei.

– Jabekuntza kontzeptua. Hego Euskal Herrian, 2003an hasi ziren lehenengo jabekuntza eskolak. Helburua zen emakumeek desberdintasun egoeraz kontzientzia hartzea eta parte hartze politikoa bultzatzea. Urratutako eskubideak aldarrikatzea ondo zegoen, baina zer egiten du norbanakoak, eta zer kolektiboak, eguneroko bizitzan? Lau egiteko zituzten jabekuntza eskolek: eskubideen kontzientzia hartu, talde sententzioa indartu, feminista solteak erakarri eta feminismoaren aurpegi anitzak elkartu.

– Biktima eta agentea. Emakumea biktimatzat hartzeak bi gauza dakartza; ekintzarako ahalmena kentzen zaio eta laguntza kanpotik helduko dela aurreikusten da. Asko ala gutxi, beti du boterea norbanakoak eta ekintzarako ahalmen hori baliatu behar da.

– Gorputzez gorputz. Bizitzaren haragitasuna begiratzea proposatzen du Estebanek. Diskurtsoari eta teoriari asko begiratu diegu eta gutxi gorputzari. Ariketa politikoa,

ariketa fisiko eta emozional bihurtu behar da. Norbanakoa beste era batera ikusteko modua da. Galdera da: zer egiten dugu gorputzekin?

“Urratutako eskubideak aldarrikatzea ondo zegoen, baina zer egiten du norbanakoak, eta zer kolektiboak, eguneroko bizitzan?”

MARI LUZ ESTEBAN

Eta zer gay mugimendutik?

Mari Luz Estebanek ordubetez feminismoaz egindako hitzaldiak 2010eko otsailera eraman gaitu, Durangon Topaguneak urte eta erdiko hausnarketa abiatu zueneko jardunaldietara. Orduko hartan, Imanol Minerrek, Errenteriako Lau Haizetara euskaldunon elkarteak kideak, azpimarratu zuen euskara elkarreentzat mugimendu feminista eta lesbiana, gay, bisexual eta transen LGBT mugimendua eredu izan

“Ingeleseko empowerment kontzeptuaren haritik, hiztunak begirada berria behar du, osatzeko, autodeterminatzeko, ahaldunduzko edo jabetzeko”

IMANOL MINER

zitezkeela, eta borroka horien haritik osatu zuen hitzaldia. Alderatu Minerren esan hauek Estebanekin: “Hiztuna euskara elkartearen jardueraren erdigunera ekarri behar da. Ingeleseko *empowerment* kontzeptuaren haritik, hiztuna begirada berriz jantzi behar da, osatzeko, askatzeko, autodeterminatu, ahaldundu edo jabetzeko eta lan hau euskara elkarteek beregan hartu behar dute. Jarduera armatuaren desarma kudeatzea tokatzen omen den garai honetan, hiztun euskaldunari armatzea tokatzen zaio, baina ez teknologia militarrekin, inteligentzia emozionalarekin, Internetekin eta gisako beste teknologiekin baizik”.

Harrotasuna, norbanakoa, jabekuntza, autodeterminazioa... Artikulua hasteko esan dugu nekez begiratzeko diola herri mugimendu batek besteari zertan ari den jakiteko. Baina, badirudi, begiradak ari direla gurutzatzen. Beste adibide bat etorri zaigu akordura. ARGIAK duela gutxi (2313. zenbakia, 2012-03-04) Euskal Herrian Euskaraz mugimenduko Unai Larreategi elkarrizketatu zuen. EHE bide berriak urratzen ari da, eta Larreategi azaldu zuen nola hizkuntza eskubideen urraketa salatu eta eskubideok aldarrikatzeaz harago, eguneroko bizitzan euskaldunak egin dezakeena aztarrikatzeko garaia den.

Transbertsalitatea udaleko sailen artean, baita herri mugimenduen artean ere. ■

Babeslea: Bizkaiko Foru Aldundia

gure!
artean!
euskaraz

BFA
DFB